

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom 11:15, srijedom 8:15

TP1120 Biblijska egzegeza

Psalmi i Mudrosne knjige

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a

doc dr. sc. Niko Bilić SJ

amdg.eu/sapientia

Povijest kanona

- ❑ Mudrosne knjige u suvremenom kanonu?
- Sredina! – iz Septuaginte
 - ❑ Prošlost – sadašnjost – budućnost
- Spisi:
 - ❑ Psalmi, Job, Mudre izreke, Pjesma nad pjesmama, Propovjednik
 - ❑ = molitva, patnja, odgoj, ljubav, korist
- LXX:
 - ❑ Knjiga Mudrosti, Knjiga Sirahova = povijest
- **7 knjiga u središtu Staroga zavjeta**
 - ❑ Jeruzalemska Biblija: Job prije Psalama, Propovjednik prije Pj (kao LXX i Vg)
 - ❑ U HB Psalmi na početku, a Pj prije Prop

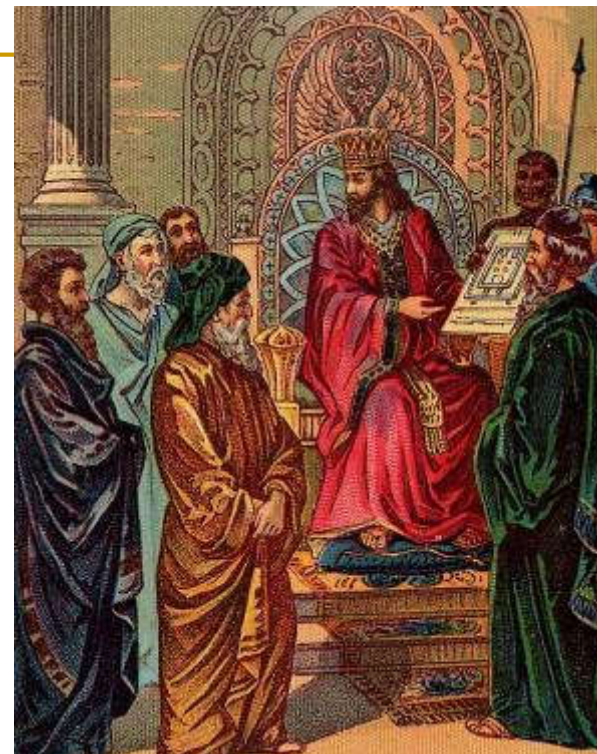
Pouka u dijalogu

- ***Pedagoški početak:***
Knjiga Mudrosti!
- **Ustroj biblijske mudrosti:**
- **“Poslušaj, sine moj!”**
 - Izvor u Izl 13,14 i Pnz 6,20s
- **“Odgovori sinu!”**
 - “יהוה nas je izveo jakom rukom” (Izl 13,14; Pnz 6,21)
 - – תורה Tora = Pouka
- **Tko poučava u Izr 1,8; 6,20; 31,1?**
 - Pouka oca, naputak majke (Izr 1,8)
 - Zapovijedi oca, nauk majčin (Izr 6,20)
 - Majka poučavala kralja (Izr 31,1)

Mudrac i mudrost

- ❑ Tko je Mudrac u Izr 1,1, Pj 1,1, Prop 1,1?
- Salomon, sin Davidov, kralj (Izr 1,1)
- Salomonova pjesma (Pj 1,1)
- Davidov sin, kralj (Prop 1,1)
 - ❑ Molitva u 1 Kr 3,6-9
 - ❑ **לב שמע** *leb šomé^a* “srce koje sluša” (3,9)
 - ❑ Kako su nastale knjige prema Izr 25,1?
- Ezekijina akademija – prikupili

Literatura

- **Biblijski tekst, Jeruzalemska Biblija**
 - **Uvod... Introduction... – odgovarajući dio**
 - **amdg.eu/tfmvi_mudrosni**
 - **Nikola Hohnjec, *Umijeće biblijske mudrosti : egzegetsko-teološki uvod u knjige i sadržaj*, Kršćanska sadašnjost, Priručnici sv. 50, Zagreb, 2001.**
 - **Nikola Hohnjec, *Tri biblijske filozofije života*, Kršćanska sadašnjost, Biblioteka Riječ sv. 42, Zagreb 2003.**
 - ***Roland E. Murphy, The tree of life : an exploration of biblical wisdom literature, New York : Doubleday, 1990.***
 - **Word Bible Commentary, svesci 18-23**
 - **The Anchor Yale Bible Commentaries**
-

Kako su nastali psalmi?

- 1 Ljet 16,8; Ps 105,1
- *Hvalite Jahvu, prizivajte mu ime; navješćujte među narodima djela njegova*
= Ps 105,1
- Kontekst? (tko, kome govori, kada?)
- David Asafu i braći
- kad je donesen Kovčeg
- Sadržaj?
 - Počast
 - Molitva
 - Međunarodna objava
 - Do danas!
- Ps 1 s Ps 2 uvod
- u 5 knjiga psalama
- Usp. Petoknjižje
 - Hermeneutički ključ
- Zaključak: Ps 146-150

Ps 1: Kako biti sretan

- **blaženstvo** ljudske osobe (‘iš v1)
 - koji je put prema v2?
- **Zakon-Tora** תורה (v2)
- = životna pouka – Božja
 - ⇔ “put” propasti (דֶרֶךְ v1.6)
- **Pristup?** (v2)
- **Užitak** + meditacija dan i noć (v2)
- **Simbol?** (v3)
- **drvo** (od Post do Otk) – Post 1,28
 - Budite plodni!
- **Opreka: grješnik – pravednik v5s**
 - “neće ustati” (v5 – usp. “pljeva”)
 - ⇔ put poznat Bogu (יָדַעַ v6)
- **Zlotvor, opak** (v1.4s)
 - što nudi u v1?
- **Savjetuje** (v1)
- **Grješnici** (v1.5)
- **Stanište tračarâ** (v1)
 - ⇔ zajednica pravednikâ (v5)
- **Simbol?** (v4)
- **pljeva**

Knjiga o Jobu

- Job 1,1:
- Neki čovjek iz zemlje Us, imenom Job אִיּוֹב 'ijjôb
- = “Gdje je otac?” 'ajja-'abu (akad.) hebr. “učiniti neprijateljem”
 - Sin istoka (1,3)
 - + Noa i Daniel (Ez 14,14)
 - Općeljudske teme kao Post 1-11
- יהוה u Job 1,21; 12,9
 - יהוה dao, uzeo (1,21)
 - “ruka Božja (KS)” 12,9
“ruka Gospodnja” (Šarić)
- Prema djeci u 1,5?
 - Prinosi paljenice za svih 7
- procjena karaktera u 1,1.8; 2,3?
 - čestit, pošten (osobni integritet),
 - prav,
 - bogobožan,
 - kloni se zla (1,1.8; 2,3)
- + Božji sluga (1,8; 2,3)
- → Bog potvrđuje i dodaje

Uvod – zemaljski

- **Jobovska zla (1,14.16.17.19)**
 - Sluge i krupna stoka (1,14)
 - Sluge i sitna stoka (16)
 - Sluge i deve (17)
 - Djeca (19)
- **Novo stanje sažeto u 1,21**
 - Gol (Job 1,21 – Post 3,10)
 - bez stoke, pastira, djece
- **Prva Jobova reakcija u 1,20-22:**
 - Žalost,
 - klanjanje Bogu,
 - blagoslov (usp. Post 12.14)
 - Čovjek na sliku Božju

- **Novo zlo u 2,7?**
 - Bolest
- **Središnje pitanje u 2,9?**
 - Jobova žena: Još u čestitosti? (2,9)
 - Kakva korist?
- **Bez žene – sam (usp. Post 2s)**

Gornja pozornica

- ❑ nebesko vijeće: npr. יהוה u 1,8?
- “*sluga moj Job...*”
- שֵׁטֶן *śātān* Protivnik u 1,9?
- “*Zar se uzalud boji Boga?*”
 - ❑ הִנָּם *hinam* (1,9); *Uzalud* izazvao (2,3)
 - ❑ Kakva mu korist? (Prop 1,3)
- Čija *ruka* u 1,11s; 2,5s? U čijoj *vlasti*?
- Izazov: “*Pruži ruku*” 1,11; 2,5
 - ❑ = Božja ruka – Satan govori o Božjoj vlasti
- 3x “*U tvojoj je ruci*” 1,12 (2x); 2,6 – Božji govor
- = stanje stvari (usp. Post 3)

